

ŽELEZNÉ CESTY

Karabiny na novém ferratovém kompletu jdou otevřít velmi lehce, ty nebudou rozdírat bříška prstů do krve jako ty staré, s nimiž Pavla absolvovala všechny dosavadní horské výstupy typu via ferrata, železná cesta... ten hybrid, kterým opovrhují a nemají ho rádi horolezci... jenže ferraty umožňují přístup do lezeckých terénů i nelezcům anebo jakýmsi pololezcům, odvážnějším anebo zdatnějším anebo dobrodružněji založeným vysokohorským turistům, pro něž je tu nataženo v obtížném terénu ocelové lano, vždy po pěti až sedmi metrech ukotveno železným okem ve skále, a v exponovanějších místech železný kolík, kramle, skoba anebo dokonce kus žebříku...

Z jedné strany Alpy a z druhé padají miny, tak začala vojna na Itálii...

Rekruti za první války tahali po žebřících a lanech a kramlích a skobách – po té budoucí turistické atrakci – nahoru plnou polní, kanóny a municie, proviant a své životy, aby se mohli na hranici monarchie a Itálie nechat o ně připravit...

Pavla dobře ví, že při náročném horském výstupu nesmí prožívat historickou minulost. Je třeba po zen-buddhisticku soustředit mysl a tělo a řeč do přítomného okamžiku, celou bytostí být při tom chytu a stupu... tři pevné body, krok a pak teprve posunutí ruky, přenesení váhy a druhý krok, přecvaknutí karabin na další úsek lana... Skála, vzduch a zamrzlý dvacetimetrový kaskádovitý vodopád v chladné ranní zářijové severní stěně Toffany di Rozes... ranní světlo Růžových hor, jak se též Dolomitům přezdívá, suťová pole, tunely... Ach. Válečné tunely. – Ne. Zenová přítomnost. Je třeba žít na špičkách jehel přítomných okamžiků, praví jeden mystický filozof.

Rovinka, výdech.

Jenže někdy jsou to špičky bodáků. Nasazených na karabiny, jež sice možná nerozdírají prsty...

*Ten prstýnek, co mám na levý ruce, dejte potom, prosím, můj Andulce.
Že už ji nespátřím nikdy vícekrát, oči mi vypálil italský granát...*

A zase nástup do ferraty. Namrzlé plotny vyžadují maximální koncentraci; je třeba postavit se ke skále čelem, uchopit vodorovné lano, odklonit tělo na délku napjatých paží a bokem se opatrně posouvat po

plotně, a pak po úzké římse pokryté ledem. Netrvá to naštěstí dlouho. Pak ještě skalní komín a krásné dlouhé lezení ve středně obtížné skále. Výhledy ze sedla úchvatné, v dálce dominantní Antelao...

Vrchol, a potom nenáročný sestup takzvanou normálkou, širokou horskou cestou...

Pavla myslí na vísky, jimiž projíždí při svých cyklistických vyjíždkách. Snad v každé z nich je pomník padlým z první světové války, nezdědka doplněný i připomínkou těch z druhé...

Velká pískovcová deska s nápisem HROBŮM V DÁLI a s vytesanými jmény sedláků a chalupníků odvečených od pluhu a zvířat a ženy a dětí a maminky: Hondl František, č. 97; Stránský Jan, č. 46; Stránský Josef, č. 81; Stránský Čeněk, č. 32; Kovář Vincenc, č. 58... dvaatřicet padlých z této vsi, která i dnes má dvě stovky obyvatel... Z jedné strany má k desce nakročeno dvouocasý lev, z druhé se na ni dívá vyzáblý voják v rakouské uniformě, přilbici na hlavě a tornu na zádech, shrbený únavou, bolestí, utrpením, smutkem a děsem, levačkou přidržuje kvér s bodákem opřený o zem u levé nohy, smutně a unaveně a s děsem čte jména padlých kamarádů... Trávník kolem památníku je pečlivě posekán a oplocen, ta jména jsou ve vsi dosud živá...

Kousek od památníku bydlí Pavlina známá (jiného jména); Pavla jede pěšinkou kolem jejího stavení a Helena stojí na zápraží, kývá na Pavlu, aby se stavila na čaj a kousek řeči, žehrá na moderní svět a – „klukům chybí vojna! Nemaj žádnou zodpovědnost!“ Praví ta matka tří dospívajících synů.

Jeden oči spálený, druhéj nohy zlámaný, třetí prosí kamaráda o doražení...

Když Pavla v osmdesátých letech minulého století studovala na filozofické fakultě, museli všichni studenti-muži od druhého ročníku strávit vždy jeden den v týdnu s takzvanou vojenskou katedrou – byla to vojna se vším všudy, jen s trochu – anebo dost – větší buzerací primitivů vůči těm zatraceným intelektuálům... To byla tehdy železná nevyhnutelnost, již unikl jen málokdo s modrou knížkou...

Když byla Pavla ve druhém ročníku, objevili se v prváku dva mimořádně inteligentní, citliví a fajn kluci, kteří se občas přidružili k jejich druhácké debatní skupince u popelníků na odpočívadlech fakultního schodiště... A za rok, najednou, tam chodil jen jeden z nich... David neunesl vojenskou katedru, pustil si plyn, vysvětlil Pavle spolužák Tonda, který měl,

koneckonců, též namále... jako každý citlivý mladý muž v té době. Nejen mladý a nejen muž. A, koneckonců, nejen tehdy. Via ferrata osudu.

Na Monte Cristallo vede ferrata nová, už celá postavená právě pro sportovně-turisticko-pololezecké účely.

Pavla se chápe ocelových lan... chyt a stup, tři pevné body, přenesení váhy, přecvaknutí karabin... Prostor a vzduch, polední žár Růžových hor zmírněný ochlazujícím vánkem, skála, v níž je jen málo umělých stupů a vůbec žádné žebříky – tak, jak to má Pavla ráda, sbližovat se jen se skálou... Výhledy, občas obláčky v dolomitském „azúru“, spočinutí v přítomné chvíli... Vysokohorské štěstí.

Ty nové karabiny jsou fakt skvělé. Ani kapka krve.